

## 6 STRUCHTÚR EAGRÚCHÁIN

---

### 6.1 An géargha atá ann le hathstruchtúrú acadúil

Tá deimhnithe, arís agus arís eile, ag athbhreithnithe seachtracha a rinneadh ar COBÁC (CRE Institutional Review 1998; EUA Institutional Review 2003; HEA/EUA/IUQB Quality Review 2004; WAG Report 2004) go bhfuil líon na ndámh agus na ranna ró-ard. Seo a leanas cuid de na torthaí atá ar an bhfíoras sin:

- Is mór an dris chosáin é líon ard seo na ndámh is na ranna roimh an gcomhoibriú acadúil, roimh an bhfeidhmíocht acadúil agus roimh an dul chun cinn acadúil;
- Tarlaíonn dubailt shuntasach ar iarrachtaí acadúla agus ní cheadaítear nuáil i réimse an teagaisc;
- Fál go haer a bhíonn sa taighde idirdhisciplíneach agus cuirtear teorainn le cumas na hollscoile tabhairt faoi aon tionscnamh mórthaighde nó faoi aon mhórdheontas taighde a tharraing chuici féin;
- Cuirtear teorainn le deiseanna sabóideacha agus deiseanna na foirne dul ar shaoire thaighde;
- Téann suaithheadh agus scaipeadh ar iarrachtaí agus ar shaineolas riaracháin ionas go gcuirtear teorainn le héifeachtacht na foirne acadúla agus riaracháin araon in COBÁC.
- Toirmiscear cumarsáid agus cinnteoireacht éifeachtach;
- Cuirtear teorainn le cumas na hollscoile pleanáil straitéiseach agus airgeadais a dhéanamh ar bhonn ilbhliantúil;
- Téann scaipeadh ar acmhainní luachmhara;
- Meirtnítear cumas COBÁC brandáil éifeachtach a dhéanamh agus fannaítear tuailnge na hollscoile maoiniú a thiomsú go héifeachtúil ón earnáil phríobháideach.

Ábhar inmheánach díospóireachta is ea ilchastacht frith-tháirgiúil agus neamhriachtanach na heagraíochta. Bhí sé seo ar cheann de mhóorthéamaí an phlé trasdáimhe ar phleanáil straitéiseach, agus rinne sain-tascghrúpa ar struchtúir acadúla scrúdú ar an gceist. Le linn an phlé seo, tháinig roinnt téamaí chun cinn, arís agus arís eile; téamaí a thug breis tacaíochta do thuairimí na bhfoirne athbhreithnithe seachtracha. Is constaic roimh an nuáil agus roimh an gcomhoibriú i gcúrsaí teagaisc agus taighde go bhfuil disciplíní leathana foroinnte ar bhonn saorga ina n-ilranna agus ina n-ilionaid. Is minic gur i ndámha éagsúla a bhíonn cuid acu seo lonnaithe. Ní bhíonn de thoradh air seo ach dubailt ar acmhainní, ar struchtúir agus ar dhua. Is minic go bhfágтар ranna beaga gan acmhainní cuí, agus nach mbíonn ar chumas na foirne bige oiliúint chuí, ionductú ná comhairle a chur ar fáil do bhaill nua foirne ná d'iarchéimithe taighde. Fágann iomadú seo na ranna deacracht mhór ann tráth a mbíonn comhréiteach de dhíth. Ina theannta sin, bíonn deacracht ann cinneadh a dhéanamh leis an láimh seo agus dul i gcomhar le Cinn Roinne leis an láimh eile gan Cinn Roinne agus baill áirithe den fhoireann acadúil a fhágáil ar lár i struchtúir chinnteoireachta na hollscoile. Is deacair freisin gan ach easpa soiléireachta i leith bheartais agus

spriocanna a bheith mar thoradh ar an scéal seo. Bíodh is go bhfuil saoirse ag na ranna feidhmiú laistigh dá mbuiséad féin, tá teorainn leis an tionchar is féidir leo a imirt ar mhórchinntí a bhaineann le dáileadh acmhainní agus cúrsaí foirne. Bíonn de thoradh ar na tosca seo go gcruthaítear bearna idir treo na roinne aonair agus plean straitéiseach na hollscoile trí chéile. Is ar mhaithe le todhchaí na hollscoile, lena tionchar ar shochaí na hÉireann, agus lena seasamh idirnáisiúnta, nach mór an cheist seo a réiteach ionas go mbeidh aonaid acadúla aonair éifeachtúil agus go mbeidh sé de chumas agus d'acmhainn acu gníomhú go n-aidhm chomónta ar son spriocanna comhaontaithe. I mbeagán focal, is géar a theastaíonn athbhreithniú agus grinniú ó struchtúir acadúla COBÁC má tá i ndán go gcuirfear i gcrích na cuspóirí a leagadh amach sa Phlean Straitéiseach 2005-2008.

Is mar Scoil seachas mar Roinn a fheidhmeoidh an bunaonad acadúil feasta in COBÁC; déanfar na Scoileanna seo a eagrú i measc na ndámh ach go laghdófar, chuige seo, líon na ndámh. Ní féidir ná ní hionmholtá líon idéalach de Dhámha ná de Scoileanna a leagan síos mar thoradh ar an athstruchtúrú ar an ábhar gur i ngeall ar chúinsí acadúla seachas cúinsí riaracháin atáthar lena mbunú. Mar sin féin, má thugtar aird ar mholtaí na dtráchtairí seachtracha agus ar an scrúdú a rinneadh ar mhúnlaí éagsúla is líon is lú ná 40 Scoil agus 4-6 Dámh a bheadh ag an leagan amach nua idéalach.

## **6.2 Na Prionsabail agus na critéir is bonn le próiseas an athstruchtúraithe**

### **Scoil seachas Roinn a bheidh i ngach láraonad acadúil laistigh de na Dámha feasta**

Mar fhreagairt ar an ngéarghá atá le hathstruchtúrú acadúil, mar a léiríodh thuas, tarraingeadh COBÁC chuige féin múnla nua inarb í an Scoil an bunaonad acadúil .i. comhlúadar de bhaill foirne agus de mhic léinn a bhfuil spriocanna comónta acu, dearcadh comónta, cur chuige agus éiteas smachta comónta, agus an t-iomlán á threorú ag Ceann Roinne a bhfuil a leordhóthain acmhainní aige nó aici agus a bhfuil tionchar aige nó aici ar phróiseas cinnteoireachta na hollscoile. Is é/í an Ceann Scoile i gcomhar le Feidhmeannas na Scoile a bhainistíodh an Scoil. Ba chóir go dtabharfadh an Scoil tuiscint mhaith don scoláire aonair agus don mhac léinn ar an ní dár díobh é/í agus go mbeadh an tuiscint sin sách láidir le go n-aithneofaí i measc an phobail mhóir í. Ba chóir go mbeadh freagrachtaí soiléire ag an tuiscint seo i leith thacú agus chúram na mac léinn agus na mball foirne.

Beidh roinnt de na prionsabail seo thíos ina dtreoir do bhunú na scoile:

- Is é is príomhchuspóir d'athrú ar bith a chuirfear ar struchtúr ar bith feabhas a chur ar chúrsaí taighde, teagaisc, agus foghlama agus ar shaol an mhic léinn.
- Níor cheart ranna reatha ar bith a chomhcheangal lena chéile ach amháin sa chás go bhfuil fíor-chur le chéile ann ó thaobh disciplín, nó go bhfuil acmhainn comhoibrithe ann idir na ranna sin.
- Ba chóir go mbeadh Scoil, go gnách, sách mór le mais chriticiúil a bhaint amach i gcúrsaí teagaisc agus taighde ach nach mbeadh sí chomh mór is go laghdófaí a hacmhainn féiniúlachta nó muintearthachta féin ná go deimhin go gcuirfí doic i mbainistiú éifeachtúil na Scoile.

- Ba chóir go mbeadh Scoil, go gnách, chomh mór sin is go bhféadfaí a bheith ag dréim le struchtúr riaracháin agus tacaíochta dea-fhorbartha, éifeachtúil maille le cláir forbartha gairme don fhoireann acadúil, riaracháin agus theicniúil.

Is ar na critéir seo thíos a dhéanfar Scoil feasta as Ranna nó Scoileanna reatha:

- An seasamh agus claonadh reatha náisiúnta agus idirnáisiúnta arna mbunú ar phróifíl an mhic léinn agus aschur taighde faoi réir ag stair an disciplín chomh maith leis na leibhéil forbartha agus infheistíochta sin ar ann dóibh cheana;
- Mais chriticiúil de scoláirí ar chaighdeán domhanda agus/nó deiseanna soiléire maille le pleananna chun mais chriticiúil a chruthú;
- Éiteas comónta maille le dearcadh agus cuspóirí comónta;
- Ailíniú le cuspóirí sóisialta, cultúrtha agus eacnamaíocha na hÉireann;
- Caighdeán, uailmhian, agus indéantacht phlean forbairt straitéiseach na Scoile.

Is iad na Scoileanna a dhéanfaidh dearadh, seachadadh agus measúnacht ar mhodúil a chuideoidh le cláir chéime. I gcásanna áirithe is iad a bheidh freagrach as seachadadh a dhéanamh ar chlár iomlána laistigh de mhórchreat na Dáimhe. Is iad na Scoileanna a bheidh ina bpríomhshuíomh acadúil ag formhór na mball foirne; ina theannta sin, beidh ar a gcumas iostas a thabhairt do scoláirí aonair nó do thriopall taighdeoirí, agus/nó beidh siad in ann tabhairt faoi chuid nó faoi iomlán a gcuid taighde laistigh d’Institiúidí Taighde nó i bpáirt leo.

## **Is í an infheistíocht agus an tacaíocht institiúideach a fhorbróidh agus a neartóidh na Scoileanna**

Déanfaidh na Scoileanna samhailchomharthú ar na réimsí sin atá ina dtosaíochtaí i gcomhair fhorbairt COBÁC. Tabharfaidh an Ollscoil tacaíocht ar leith d’fhorbairt na Scoileanna trí chuidiú a thabhairt dóibh maoiniú seachtrach a aimsiú (ó fhoinsí poiblí agus príobháideacha) don taighde agus don teagasc. Táthar ag súil go n-aontóidh na Scoileanna, le tacaíocht na Dáimhe agus na hOllscoile, pleananna acmhainnithe ilbhliantúla (daonna, airgeadais agus fisiciúil) leis an Ollscoil, agus go gcuirfidh siad i bhfeidhm straitéisí réadúla indéanta maidir lena bhforbairt féin, agus go ngníomhóidh siad ina dhiaidh sin, laistigh den chreat comhaontaithe, ar bhonn neamhspleách cruthaitheach. Ar cheann de na buntáistí tábhachtacha a bheidh mar thoradh ar dhéanmhaíocht nua seo na ranna ina móraonaid tá, go mbeifear in ann spriocanna soiléire a cheapadh maidir le hearcú foirne; is fachtóir tábhachtach an méid seo san fhorbairt a dhéanfar amach anseo ar aonad acadúil ar bith.

## **Caomhnú na ndisciplíní laistigh de na Scoileanna**

Cé nach bhfuil i gceist i gcás roinnt de na Scoileanna ach go ndíreoidís ar dhiisciplín nó ar réimse amháin, déanfaidh go leor eile acu baill foirne a bhíonn ag obair i ndisciplíní gaolmhara a thabhairt le chéile. Déanfar céannacht agus sláine na ndisciplíní seo a chaomhnú ar dhá bhealach. Ba chóir tacaíocht a thabhairt do sheasamh agus d’fhorbairt aon disciplín ar mór ag an Ollscoil é, trína chinntiú go mbeidh ollamh amháin, ar a laghad, ag gach disciplín. Ba chóir go mbeadh

ionadaíocht cheart ag disciplíní nó ábhair na Scoile ar Fheidhmeannas na Scoile. Is ceadmhach, cé nach gá sin, gur Ollamh a bheadh ina C(h)eannaire Ábhair; is í an Dámh, agus comhaontú na Scoile aici, a dhéanfaidh a c(h)eapadh ar feadh tréimhse nach faide ná cúig bliana.

## **Na Dámha agus a rólanna**

Comhcheirtleán den fhoireann acadúil, a chuimseoidh daoine as raon leathan disciplíní gaolmhara, is cóir a bheith sa Dámh, ós í an t-aonad acadúil is mó í. Ba chóir go mbeidís siúd ar fad ag obair i bpáirt le chéile chun *pórtfóilió* de chlár theagaisc agus taighde a sheachadadh agus tacaíocht á fáil acu ó mhais chriticiúil den fhoireann riaracháin a bhfuil saineolas acu ar na nithe seo a leanas: bainistiú acadúil, córais faisnéise, bainistiú cuntaisíochta agus airgeadais, pleanáil straitéiseach, an chumarsáid, caidreamh alumni agus tiomsú airgid. Déanfaidh Déan agus Feidhmeannas Dáimhe ar a mbeidh gach Ceann Scoile maille le hionadaithe cuí eile, an Dámh a threorú. Beidh siad fíorneamhspleách agus údarás ceart cineachta acu, laistigh de mhórchreat polasaí na hollscoile. Beidh sé d'údarás acu clár acadúla a sheachadadh, an fhoireann a earcú, a fhorbairt, agus a chur chun cinn, maille le bainistiú a dhéanamh ar dháileadh laethúil agus straitéiseach acmhainní ar na Scoileanna. Ar cheann de mhór-rolanna na Dáimhe beidh, go ndéanfaidh sí grúpa scoileanna gaolmhara a chumasc le chéile faoi bhrat straitéiseach amháin; go gcinnteoidh sí caighdeán na gclár oideachais agus taighde acu; go n-éascóidh sí dea-bhainistíocht agus pleanáil straitéiseach, agus go dtreoróidh sí tionscnaimh straitéiseacha ina mbeidh buíon Scoileanna páirteach.

## **An Fhoireann Riaracháin, Theicniúil agus Tacaíochta**

Eascraíonn iarmhairtí móra don fhoireann riaracháin, theicniúil agus tacaíochta, agus don ghaol atá ann idir na lárshairbhísí riaracháin agus na Dámha gona Scoileanna, as an athstruchtúrú atáthar a mholadh. Déanfar an t-athstruchtúrú acadúil seo a chur i bhfeidhm faoi réir ag plean cuimsitheach ionas go gcinnteofar ómós agus urraim do ghaolmhaireachtaí tuairisciúcháin, cúinsí oibre, deiseanna forbartha gairme i gcás gach ball foirne. Tapófar an deis le héifeachtúlacht an phróisis riaracháin a mhéadú agus lena chinntiú go ndéanfaidh na lárshairbhísí riaracháin teanntú agus tacú éifeachtúil ar ghníomhaíochtaí na nDámh is na Scoileanna.

## **6.3 Ról na nInstitiúidí agus na nAonad Taighde Ildisciplíneach**

### **Institiúidí Taighde**

Déanfar a thuilleadh áisitheoireachta ar chomhthaighde idirdhisciplíneach agus ar chlár iarchéime ardchaighdeáin trí mheán mhórinstitiúidí taighde COBÁC. Beidh de shaintréith ag na hInstitiúidí seo go mbeidh iontu mais chriticiúil de scoláirí taighde agus iad ag obair ar théamaí gaolmhara agus tacaíocht á fáil acu ón teicneolaíocht is nua amuigh, mar is cuí. Beidh tacaíocht le fáil acu chomh maith ó na hacmhainní riaracháin is gá d'fhonn clár thaighde máistreachta agus dochtúireachta, ar bhonn iomaíoch idirnáisiúnta, a éascú. Cé gurb iad na Scoileanna a bheidh ina bpríomhshuíomh acadúil ag an bhfoireann acadúil, beidh ar chumas taighdeoirí iarratas a dhéanamh ar bhallraíocht institiúide faoi réir ag an gcreat um ualach oibre a chomhaontófar leis an gCeann Scoile agus le Stiúrthoir na hInstitiúide. Go deimhin ba cheart go mbeadh Institiúidí ardphróifíle Taighde ina n-uirlis luachmhar earcaíochta trína bhféadfaí scoláirí ardchaighdeáin maille le mic léinn a mhealladh go COBÁC. Ina theannta sin, feidhmeoidh na hInstitiúidí Taighde mar phríomhshuíomh acadúil ag scoláirí sna blianta tosaigh sin tar éis a gceapacháin, tráth gur as cistí institiúide agus seachtracha is mó a íoctar tuarastal leo.

## **Ionaid Taighde**

Is éard a bheidh sna hIonaid Taighde seo streoillíní taighde a lonnófar, go gnách, laistigh de mhórinstitiúidí taighde COBÁC nó laistigh de Dhámh nó Scoil. Is é aidhm atá leo taighde idirdhisciplíneach ar théama nó ar chlár ar leith a chothú. Taighde é seo a bheidh, go gnách, ar scála is lú ná scála Institiúid Taighde nó sin, mar chuid de ghníomhaíocht Institiúid Taighde. D'fhéadfaí bunú ionad taighde a úsáid chun taighde a dhíriú ar réimse nua nó ar réimse atá ar tí bíogtha, nó le 'goradh' a dhéanamh ar cheachtar den dá réimse seo. Ní mór liosta soiléir de nósanna imeachta agus de chritéir a thiomsú a chuimseoidh bunú, tacú, agus scor (más gá) institiúidí taighde.

## **Cláir Struchtúrtha Dhochtúireachta**

Má tá i ndán go bhfuil COBÁC chun cur le líon na mac léinn ardchaighdeán, ag leibhéal máistreachta agus dochtúireachta, a thríallfaidh uirthi, is den riachtanas é go mbunófaí cláir struchtúrtha ar fud na hOllscoile; ba chóir go dtabharfadh na cláir seo, mar ghnáthamh, do na mic léinn, comhpháirt a mhúinfear, a bheidh struchtúrtha agus ar thús cadhnaíochta, maille le heispéaras ardchaighdeán sa taighde stiúrtha, chomh maith le gairmthreoir. Ceann de na mórinstitiúidí taighde, de na Dámha, nó buíon scoileanna a chuirfidh na cláir seo ar fáil.